

ОСНОВНІ ОЗНАКИ ХИЖАЦЬКИХ ВИДАНЬ*
згідно із додатком 2 до листа Міністерства освіти і науки України від
25.09.2024 р. № 7/273-24 «Про особливості подання
проектів на Конкурсний відбір»

СУТТЄВІ критерії хижачкості:

Доброчесність

Журнал або видавець заявляє про свою неприбутковість, коли насправді є комерційною компанією.

Власник/редактор журналу або видавець неправдиво заявляє про наукові посади або кваліфікацію.

Інформація, отримана від журналу, не відповідає інформації на сайті журналу.

Журнал асоціюється з конференцією, яка була визнана хижачкою.

Журнал має підроблений ISSN.

Одна і та ж стаття з'являється в декількох журналах.

Шахрайський веб-сайт, створений під виглядом легітимного академічного журналу з метою надання вченим можливості швидко опублікувати свої дослідження за певну плату.

Рецензування

На сайті журналу не вказано жодного редактора чи редакційної колегії.

Редактори фактично не існують або померли.

Журнал включає вчених до складу редакційної колегії без їхнього відома або дозволу.

Очевидні дані про те, що рецензування практично не проводиться, а журнал заявляє, що він «рецензований».

Публікаційні практики

Журнал публікує роботи, які зовсім не є академічними, наприклад, есе або псевдонауку.

Статті не публікуються або в архівах відсутні окремі випуски та/або статті.

Журнал неправдиво заявляє про індексацію у відомих базах даних (наприклад, SCOPUS, DOAJ, JCR, Cabells тощо).

Неправдиві заяви про те, що університети або інші організації є партнерами або спонсорами.

До публікації приймаються машинно згенеровані або інші «шахрайські» тези та статті.

Індексація та метрики

Журнал використовує оманливі метрики (тобто метрики зі словами «імпакт-фактор», які насправді не є імпакт-фактором згідно з ClarivateAnalytics тощо).

Оплата

Журнал пропонує дослідникам варіанти передоплати публікацію (плата за публікацію) за майбутні статті.

Журнал зазначає, що є плата за публікацію або інший збір, але не дає інформації про суму або надає суперечливу інформацію.

Журнал або видавець пропонує членство, щоб отримати знижки на плату за публікацію, але не надає інформації про те, як стати членом та/або про членські внески.

Автор повинен сплатити плату за публікацію перед тим, як подати статтю (ця оплата називається платою за публікацію, а не платою за подання).

Журнал не вказує, що існують будь-які збори, пов'язані з публікацією, рецензуванням, поданням тощо, але з автора стягується плата після подання рукопису.

ПОМІРНІ критерії хижацькості:

Доброчесність

Назва журналу скопійована або настільки схожа на назву іншого справжнього журналу, що може викликати плутанину між ними.

Назва журналу посилається на країну або регіон, яка не має відношення до змісту або походження журналу.

Журнал/видавець приховує або завуальовує відносини з комерційними компаніями-партнерами, що може призвести до корпоративного маніпулювання наукою.

Журнал/видавець приховує або замовчує інформацію про асоційовані видавництва або материнські компанії.

Рецензування

До складу редколегії журналу входять відомі дослідники, але вони не роблять іншого внеску в розвиток журналу, окрім використання їхніх імен та/або фотографій.

Члени редакційної колегії (призначені понад 2 роки тому) взагалі нічого не чули про журнал з моменту свого призначення.

Неадекватне рецензування (тобто, один рецензент рецензує статті; рецензенти рецензують статті, що не належать до їхньої сфери досліджень; тощо).

Журнал має велику редакційну колегію, але в ньому публікується дуже мало статей на рік.

Очевидні дані, які свідчать про те, що редактор/ члени редколегії не володіють академічним досвідом, який би дозволив їм перевіряти публікації у галузі, в якій працює журнал.

На сайті журналу немає чітко сформульованої політики рецензування.

Незначне географічне розмаїття членів редколегії, хоча журнал претендує на звання міжнародного.

Публікаційна практика

Видавець декларує заяви, які обіцяють швидку публікацію та/або незвично швидке рецензування (менше 4 тижнів).

Кількість опублікованих статей зросла на 50-75% або більше за останній рік.

Незначне географічне розмаїття авторів, хоча журнал претендує на звання міжнародного.

Журнал цілеспрямовано публікує суперечливі статті в інтересах збільшення кількості цитувань.

Журнал публікує статті, представлені на конференціях, без додаткового рецензування.

Назва видавця вказує на те, що він є товариством, академією тощо, коли він є лише видавцем і не пропонує жодних реальних переваг своїм членам.

Назва видавця вказує на те, що він є товариством, академією тощо, коли він є лише одноосібним власником і не відповідає ознакам неприбутковості, які декларуються.

Автори публікуються кілька разів в одному журналі та/або випуску.

Статті з однаковою назвою, опубліковані одним і тим же автором у більш ніж одному журналі.

Плата за публікацію

Веб-сайт видавця або журналу здається занадто зосередженим на питаннях сплати внесків.

Доступ та авторське право

Зазначено, що журнал має повністю відкритий доступ, але не всі статті є у відкритому доступі.

Немає можливості отримати доступ до статей (немає інформації про відкритий доступ або про те, як оформити підписку).

Журнал у відкритому доступі, але немає інформації про те, як журнал підтримується фінансово (наприклад, плата за публікації, реклама, спонсорство і т.д.).

Журнал публікує матеріали без дотримання авторських прав або не працює за ліцензією, що захищає авторські права.

Бізнес-практики

Журнал або видавець вказує бізнес-адресу в західній країні, але більшість авторів знаходяться в країнах, що розвиваються.

Журнал попросили припинити розсилку електронних листів, але він не припинив її.

Електронні запрошення до публікації в журналі отримують дослідники, які явно не належать до галузі, яку висвітлює журнал.

Запрошення електронною поштою стати членами редакційної колегії або рецензентами від журналу отримують дослідники, які явно не працюють в галузі, яку висвітлює журнал.

Електронні листи, отримані від журналу, не містять можливості відписатися від майбутніх листів.

НЕЗНАЧНІ критерії хижацькості:

Доброчесність

Недостатньо ресурсів витрачається на запобігання та усунення неправомірних дій авторів, які можуть призвести до повторних випадків плагіату, самоплагіату, маніпуляцій з іміджем тощо (відсутність політики щодо плагіату, етики, неправомірних дій тощо, відсутність детекторів для перевірки на плагіат).

Журнал використовує стиль, який вказує на те, що він є провідним у галузі, але насправді є новим журналом.

Рецензування

Члени редакційної колегії та/або редактори не вказують свою афілійованість.

Засновник видавничої компанії є редактором усіх журналів, що видаються цією компанією.

Веб-сайт

На веб-сайті не вказана фізична адреса видавця або вказана фальшива адреса.

Журнал або видавець використовує віртуальний офіс або інший підставний бізнес як свою фізичну адресу.

На веб-сайті не вказана фізична адреса редакції журналу.

Непрацюючі посилання на сайті журналу або видавця.

Погана граматика та/або орфографія на сайті журналу або видавця.

Немає можливості зв'язатися з журналом / є лише веб-форма.

На сайті журналу виникає спроба завантажити вірус або шкідливе програмне забезпечення.

Публікаційна практика

Відсутність копірайтингу.

Кількість опублікованих статей за останній рік зросла на 25-49%.

Редактор публікує дослідження у власному журналі.

Доступ та авторське право

Відсутня політика цифрового збереження.

Журнал має погано написану політику щодо авторських прав та/або форму передачі авторських прав, яка фактично не передає авторські права.

Індексація та метрика

Видавець або його журнали не вказані в стандартних каталогах періодичних видань або недостатньо широко каталогізовані в бібліотечних базах даних.

Бізнес-практика

Немає передплатників / ніхто не користується журналом.

Веб-сайт журналу не доступний для пошукових роботів.

Багато електронних листів, отриманих від журналу за короткий проміжок часу.

Журнал захищає PDF-файли від копіювання та блокує їх.

** перелік складений МОН України з використанням ресурсу <https://cabells.com>*

Учений секретар науково-дослідної частини
Вікторія ЛУНЬОВА